

Цитування:

Михальчук В. В. Творчість Олександра Дубовика в українському мистецтвознавчому дискурсі. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2025. № 3. С. 167–172.

Mykhalchuk V. (2025). Oleksandr Dubovyk's Artistic Works in Ukrainian Art Historical Discourse. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 3, 167–172 [in Ukrainian].

Михальчук Вадим Володимирович,
кандидат мистецтвознавства, доцент,
заслужений художник України,
професор кафедри
мистецтвознавчої експертизи
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв
<https://orcid.org/0000-0002-8560-1846>
mykhalchuk.art@gmail.com

ТВОРЧІСТЬ ОЛЕКСАНДРА ДУБОВИКА В УКРАЇНСЬКОМУ МИСТЕЦТВОЗНАВЧОМУ ДИСКУРСІ

Мета статті полягає в комплексному аналізі творчості Олександра Дубовика в українському мистецтвознавчому дискурсі другої половини XX – початку XXI століття з акцентом на еволюцію його стилю, ключові концепти та значення для розвитку сучасного мистецтва. **Методологія дослідження** базується на основі комплексного мистецтвознавчого підходу, що поєднує історико-культурний, стилістичний та концептуально-аналітичний аналіз художніх творів митця. **Наукова новизна** дослідження полягає в комплексному системному аналізі творчості Олександра Дубовика з позицій сучасного українського мистецтвознавчого дискурсу, що до цього часу залишалася не достатньо вивченою. У статті вперше здійснено послідовне зіставлення еволюції художнього стилю митця від раннього неоавангарду до зрілого філософського символізму, зокрема через аналіз колористики, композиційних рішень та технічних прийомів. **Висновки.** Олександр Дубовик є однією з центральних постатей українського неофіційного мистецтва другої половини XX століття. Його творчість поєднує модерністські формальні коди з постмодерною полісемантичністю, інтегруючи локальний культурний досвід у широкий мистецтвознавчий дискурс. Аналіз еволюції стилю митця: геометричні структури, сугестивний реалізм, філософський символізм – демонструє послідовну інтелектуалізацію образу та прагнення до метафізичної редукції, при цьому зберігаючи високий емоційний заряд у творах. Авторський «словник знаків» («букет», «ніка», «пророк», «фантом», «тріумфатор», «гості» тощо) у поєднанні із серійним методом творення забезпечує стабільний механізм варіативної драматургії, де колір і формат виконують структуротворчу функцію, визначають ритм і семантичну глибину композицій. Інституційна рецепція творів Дубовика, зокрема виставка «Погляд» 1987 року, а також подальші експозиції і видання, закріпили його місце в національному каноні та водночас інтегрували в міжнародний контекст дослідження неконформістського мистецтва. Значення митця полягає не лише у формальних інноваціях, а й у ствердженні етичної автономії мистецтва, що зберігає свою актуальність і сьогодні, особливо в умовах сучасних українських реалій. Творчість Дубовика слугує не лише мистецьким феноменом, а й платформою для подальших наукових досліджень, де поєднуються стилістичний аналіз, семіотичний підхід та культурологічні контексти, що робить його спадщину ключовою для розуміння розвитку українського мистецтва другої половини XX – початку XXI століття.

Ключові слова: Олександр Дубовик, українське мистецтвознавство, неконформістське мистецтво, неоавангардизм, філософський символізм, сучасне мистецтво, образотворче мистецтво XX–XXI століття.

Mykhalchuk Vadim, Honoured Artist of Ukraine, Ph.D in Art History, Professor at the Department of Art Expertise, National Academy of Culture and Arts Management

Oleksandr Dubovyk's Artistic Works in Ukrainian Art Historical Discourse

The purpose of the research is to analyse the representations of Oleksandr Dubovyk's works in the Ukrainian art criticism discourse of the second half of the 20th and the early 21st century. Attention is paid to his style evolution and its impact on the development of contemporary art. **The research methodology** is based on a comprehensive art historical approach that combines historical-cultural, stylistic, and conceptual-analytical analysis of the artist's works. **The scientific novelty** of the research is the complex analysis of Oleksandr Dubovyk's works in the contexts of the contemporary Ukrainian art criticism perspective, which needs the studying in details. The research highlights the evolution of the artist's style — from early the neo-avant-garde to the mature philosophical symbolism by the analysis of colour schemes, compositional solutions, and fine art techniques. **Conclusions.** Oleksandr Dubovyk is one of the central figures of Ukrainian unofficial art of the second half of the 20th century. His work combines modernist formal

codes with postmodern polysemy, integrating local cultural experience into the broader art historical discourse. The analysis of the artist's stylistic evolution, from geometric structures to 'suggestive realism' and philosophical symbolism, demonstrates the intellectualisation of the image and orientation on metaphysical reduction with a great emotional content in his works. The author's 'dictionary of signs' ('bouquet', 'Nike', 'prophet', 'phantom', 'triumphant', 'guests'), combined with the serial method of creation, provides a stable mechanism of variable dramaturgy, where colour and format create a structure and determine the rhythm and semantic idea of the compositions. The institutional reception of Dubovyk's works (the exhibition *'Pohliad'*, 1987), as well as other exhibitions and publications, secured his place in the national canon and integrated him into the international context of nonconformist art studies. The significance of the artist consists in his formal innovations and his affirmation of the ethical autonomy of art, which remains actual for the modern Ukrainian realities. Dubovyk's art heritage serves the artistic phenomenon as well as a platform for further academic researches, where stylistic analysis, semiotic approaches, and cultural contexts intersect, making his legacy pivotal for understanding the development of Ukrainian art in the second half of the 20th and the early 21st century.

Keywords: Oleksandr Dubovyk, Ukrainian art history, nonconformist art, neo-avant-garde, philosophical symbolism, contemporary art, fine art of XX–XXI century.

Актуальність теми дослідження. У другій половині XX століття українське мистецтво розвивалось в умовах складної культурно-політичної ситуації, що поєднувала тоталітарні обмеження радянської доби з пошуками нових форм художнього самовираження. У цей час зростає роль митців, які прагнули зберегти ідентичність національної культури та водночас інтегрувати її у світовий контекст. Одним із яскравих представників цієї генерації є Олександр Дубовик – художник, теоретик мистецтва, мислитель, чия творча діяльність стала важливим етапом у розвитку українського модерного та постмодерного мистецтва.

Актуальність дослідження творчості Олександра Дубовика зумовлена кількома чинниками. По перше, він належить до митців, що сформували альтернативний художній простір, протиставлений офіційній радянській естетиці «соціалістичного реалізму». Його мистецтво стало своєрідним інтелектуальним протестом проти спрощених ідеологічних схем, що домінували в культурі 1960–1980-х років. По-друге, у творчості Дубовика простежується глибокий філософський вимір; його роботи насичені символами, метафорами та концептуальними узагальненнями, що дозволяє розглядати їх не лише як естетичні об'єкти, але й як інтелектуальні тексти. По-третє, у сучасному мистецтвознавстві постає завдання системного осмислення спадщини цього митця, адже його ідеї та візуальні образи значною мірою вплинули на формування новітніх художніх практик в Україні.

Аналіз досліджень і публікацій. Творчість О. Дубовика посідає значне місце в українському мистецтвознавчому дискурсі, оскільки вона поєднує як художні практики, так і глибокі теоретичні узагальнення. Його діяльність постійно перебуває у полі зору дослідників, які розглядають її як один із

ключових чинників розвитку вітчизняного мистецтва другої половини XX – початку XXI століття. У розвідках мистецтвознавців Г. Скляренко [8; 9], О. Шапіро [12], З. Чегусової [11], А. Макарова [3] аналізується його внесок у розвиток сучасного українського мистецтва, акцентується на поєднанні неогардних та символічних тенденцій, а також на ролі художника як теоретика. Значну увагу приділено вітчизняною періодикою, зокрема у журналі «Образотворче мистецтво», та збірниках Національної академії мистецтв України. Важливим аспектом є те що сам митець активно долучається до науково-теоретичної рефлексії, пропонуючи власне бачення сучасних художніх процесів. Його програмні тексти, зокрема цикл «Палімпсести», вирізняються концептуальною глибиною та прагненням осмислити трансформації мистецтва в контексті культурних і філософських змін [2]. Ці праці систематично публікуються на сторінках українських видань «Сучасність», «Хроніка – 2000-ліття», «Артгалерея», що підкреслює їх значущість і для наукової спільноти, і для широкого кола інтелектуальної громадськості. Водночас цілісне дослідження творчості Дубовика в контексті українського мистецтвознавчого дискурсу все ще перебуває на етапі формування.

Мета дослідження – здійснити комплексний аналіз творчості Олександра Дубовика в українському мистецтвознавчому дискурсі другої половини XX – початку XXI століття з акцентом на еволюцію його стилю, ключові концепти та значення для розвитку сучасного мистецтва. Для досягнення цієї мети визначено такі завдання: окреслити життєвий та творчий шлях митця; проаналізувати інтерпретацію його художнього стилю; розглянути інтерпретацію творчості Дубовика у працях українських

мистецтвознавців; дослідити ключові концепти та символи в його мистецтві; визначити місце і роль художника у розвитку українського мистецького процесу другої половини ХХ – початку ХХІ століття. Отже, стаття спрямована на виявлення глибинних смислів у творчості Олександра Дубовика та осмислення його спадщини як невід'ємної частини національного культурного простору.

Виклад основного матеріалу. Олександр Дубовик народився 1 серпня 1931 року в Києві в родині українського поета та професорки педагогічного інституту. Батько назвав сина на честь друга Олександра Довженка. Перед війною вийшла його збірка поезії з передмовою Максима Рильського. Невдовзі Михайла Дубовика як «українського націоналіста» репресовано і 1941 році розстріляно. Після реабілітації (1955), 1957 році вийшла друком збірка його творів. В цей рік Олександр Дубовик, студент художнього інституту представив на захист дипломну роботу – картину «Юліус Фучік», в якій зобразив ледь освітлену камеру в'язниці з маленьким віконцем угорі і людину, що чекає на страту [9]. Цей біографічний факт важливий для розуміння етичної оптики митця та його пізнішого акценту на екзистенційній напрузі, пам'яті й гідності [6].

Його фахова підготовка розпочалася доволі рано, за словами художника, він малював з дитинства: «я йшов прямо: художня студія Палацу піонерів, художня школа в Києві» [7], потім роки навчання у Київському державному художньому інституті (нині – Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури), де його наставниками були відомі майстри С. Григор'єв, Г. Титов, М. Хмелько. Після закінчення вишу викладав живопис і рисунок в Київському художньо-прикладному училищі. 1962–1965 роках працює під керівництвом С. Григор'єва в Творчих майстернях Академії мистецтв СРСР у Києві. Вже 1968 року став членом Спілки художників УРСР [7].

Кінець 60-х років позначився для митця свідомим відходом від офіційного виставкового поля та активізацією в монументально-декоративному мистецтві (мозаїки, вітражі), де зберігалася відносна стилістична свобода й можливість реалізувати «суто декоративні» проєкти без ідеологічних компромісів. Водночас саме станковий живопис залишався ядром авторського пошуку. За словами митця, в ті роки він «намагався вийти за межі дозволеної естетики. Усі 1960-ті в мене болісно йшло вичавлювання

натуралістичного бачення. Тоді і виникла ідея, яка потім втілювалася в концепцію вторгнення Універсуму – понятійного рівня в абстракцію. Після 1967-го мої роботи перестали брати на виставки. Професійно я міг працювати над будь чим, хоч «Виступ Леніна малювати. Але гроші не покриють насилля над душею» [7].

Суспільне визнання ширшого масштабу прийшло до художника наприкінці 1980-х: знакова колективна виставка «Погляд» у Києві (1987; секція монументалістів) і персональні покази 1988 році в Києві зафіксували повернення Дубовика до публічної сфери як сформованого творця [14]. Після 1991 року митець системно розвиває авторські цикли («Знаки», «Букети», «Ніки», «Карнавал», «Пророк» тощо), паралельно осмислюючи власну практику у текстах і публічних висловлюваннях [13]. У 2009 році його обрано Почесним академіком Національної академії мистецтв України. 2024 року Дубовика нагороджено відзнакою «Національна легенда України» [10].

У «довгих шістдесятих» формуються структурні коди Дубовика: геометризована композиція, «квадрат» як стабільний формат-матриця, контрапункт «вільної форми», яка «впадає» в жорстку координатну систему, та стримано-урочиста колористика з акцентом на чорному, білому, червоному, жовтому й синьому – палітра, що резонує з українською народною традицією. У цих параметрах відчутні асимільовані впливи супрематизму, пізнього кубізму, геометричної абстракції та оп-арту, переосмислені у локальному досвіді «внутрішньої свободи» всупереч ідеологічному тиску [14].

У пошуках «вічного і справжнього» митець обрав свій шлях, створив власний напрям – сугестивний реалізм. Авторське самовизначення – «сугестивний реалізм» – фіксує пограниччя між фігуративністю й абстракцією: у творах закладено відлуння реальних колізій і предметних асоціацій, але вони трансформовані до рівня знаків, символів, емоційно-просторових «згустків». Звідси – принцип роботи серіями: повторювані композиції при радикально різних колористичних рішеннях, що повністю змінює емоційний режим полотна. Прикладом може слугувати логіка циклів на кшталт «Карнавал». «Твори стають то сумними, то радісними, то ексцентричними, то піднесено святковими, то глибоко драматичними. Так художник втілює вічну тему «життя як театру», метушливих пристрастей і незмінних законів людського

буття, явного і прихованого, суттєвого і другорядного» [8].

Теоретичні настанови, артикульовані митцем (зокрема у «Палімпсестах»), націлені на структурно-семантичне осмислення образу, кольору й простору. 1990-2010-ті приносить візуально аскетичніші, метафізично загострені композиції, де «знаки» постають як носії пам'яті та метафори межових станів – війни / миру, життя / смерті, тіла / тіні. Репрезентативним є тривалий цикл «Пророк» (1990-2015) – зразок живописної медитації про етику свідчення та відповідальність мовлення.

Українська критика і кураторські практики сприймають Дубовика як одну з опорних фігур «національного модернізму», чия мова водночас вписана у широкий європейський контекст. Кураторські описи й інституційні профілі наголошують на його статусі «іконічного» митця 1960-х та неперервності практики від радянського періоду до сьогодення. Синтетичні видання та виставкові проекти (зокрема експозиції та книги на кшталт «The Signs») артикують ідею «вірності собі» як підставову етичну категорію художника-нонконформіста [15].

Аналітичний корпус про «неофіційне мистецтво» фіксує виставку «Погляд» (1987) як один із переломних моментів «легалізації» альтернативних до соцреалізму практик – у цьому полі з'являється й системна рефлексія щодо доробку Дубовика. У подальшу десятиліття інституції (зокрема Мистецький арсенал) інтегрують його роботи в тематичні експозиції, висвітлюючи еволюцію знакових серій і циклів.

Звернемо увагу на концепти й символіку в творчості митця. У авторському «словнику» повторювальні персонажі-знаки виконують роль «петель пам'яті», що кодують екзистенційні сюжети. «Букет» (часто наближається до силуету голови) поєднує мотив життя, святковості, крихкості та недовговічності; «Ніка» – перемога як парадоксальна вразливість; «фантом» – присутність відсутнього» «тріумфатор» – іронічна маска владолубства. В інтерв'ю та публічних виступах митець прямо озвучує «букет» як свій персональний знак: «Мій знак – букет. Упродовж віків люди робили букети, і ніхто не думав, що це феноменальна ідея. Букет – моє божественне маля. Мій букет ще усвідомлюватимуть як квадрат Малевича. Букет діаметрально протилежний квадрату за смыслом. Чорний квадрат – як ідея порожнечі, межа пізнання, а мій букет – це абсолютна наповненість, всесвіт з усіма змістами та

ідеями, все в цій бомбі. Букет – не ізотеричний, а людський вимір» [7].

Чотири типи кольору в трактуванні митця: «колір-предмет», «колір-емоція», «колір-структура», «колір-символ» – відображають прагнення дати операційне визначення ролі кольору в побудові образу. У власній практиці Дубовик послідовно зміщує акцент у бік «кольору-емоції» й «кольору-структури», тому у серійній роботі той самий композиційний модуль набуває протилежних станів: урочистий – трагічний – ігровий – медитативний. Це співвідноситься з логікою постмодерного «полісемантизму», але живиться українськими традиціями декоративної узагальненості та контрастної гами.

Вибір митцем квадратного формату – не лише композиційна конвенція, а й метафора «позачасовості» та «закритої системи», в яку вторгається «вільна форма». Напруження між статикою формату і динамікою знаку породжує відчуття «нескінченної дії» в обмеженому полі – ефект «стисненого часу». У низці робіт останнього десятиліття цей прийом поєднується з навмисною редукацією мотивів, що підсилює філософський реєстр. Показовим є багаторічний цикл «Пророк» (олія на полотні, 1990–2015), експонований у провідній інституції сучасної України [4].

Емоційний «настій тривоги» (catastrophe-mood) – перманентний у багатьох творах митця: вони апелюють до досвіду війни, репресій і людської гідності. Біографічна травма родини тут «перекладена» на мову знаків, кольору й простору, не втрачаючи епічної гостроти. Критичні тексти підкреслюють послідовність митця, який залишався вірним власній мові в часи, коли нонконформістська позиція загрожувала життєвими ускладненнями [14].

Низка українських інституцій включила роботи О. Дубовика до постійних і спеціальних експозицій, закріпивши його статус у національному каноні. Зокрема, Мистецький арсенал репрезентував його масштабні полотна й концептуальні цикли; автор отримав визнання Національної академії мистецтв України (Почесний академік, 2009). Такі жести інституційної легітимізації доповнюються приватними збірками та фондами, що формують видимість доробку. Твори художника зберігаються в Національному художньому музеї України, Національному музеї «Київська картинна галерея», Хмельницькому і Запорізькому художніх музеях, музеї «Вюрта» (Німеччина), Українському інституті авангардного

мистецтва в Чикаго (США), Zimmerly Art Museum (Нью-Джерзі, США), музеї сучасного мистецтва Тегерана (Іран), галереї «Карась» (Київ), в приватних колекціях України Німеччини, Канади, США, Швеції, Франції, Австрії, Швейцарії, Португалії тощо [1; 5].

Формальна мова Дубовика – з її «знаковістю», серйозністю, інтелектуальною дисципліною та колористичною драматургією – стала одним з орієнтирів для митців кількох поколінь. Його стратегія «аскези форми» при збереженні емоційної насиченості продуктивно резонує з пострадянським поворотом до етики пам'яті та персональної відповідальності художника як свідка епохи. Кураторські тексти часу війни акцентують саме на таких роботах, де «лаконізм знака» стає етико-естетичною заявою. Варто сказати, що митець після початку повномасштабного вторгнення відмовився від евакуації, активно працював у себе вдома. Роботи цього періоду невеликого формату, обрана техніка-фломастер, папір. Перша робота, яку написав митець навесні 2022 року – «Слава Україні». Свій внесок в справу перемоги, Боровик бачить так: «Хтось захищатиме країну, хтось – стрілятиме, хтось організовуватиме допомогу біженцям. Я можу малювати. Мені здається, що головне – зберегти духовну силу, упевненість у тому, що Україна не завжди буде розбитою і нещасною. Україна буде красивою, ясною, такою, про яку ми мріємо зараз і мріли завжди. Я в це глибоко вірю, тому що я – космічна людина, дивлюсь за межі власного життя, бачу, які процеси відбуваються в світі, і розумію, що є речі важливіші».

Англомовні видання та проекти (The Signs, аналітичні огляди) представляють Дубовика міжнародній аудиторії як ключового автора шістдесятників і нонконформізму, котрий від раннього реалізму перейшов до «власної фігуративно-пластичної мови», що синтезує кубізм, абстракцію, іконографію та авангард. Ця рецепція підсилює інтернаціональний вимір постаті митця, не розчиняючи її локальної специфіки [15].

Висновки: Олександр Дубовик є однією з центральних постатей українського неофіційного мистецтва другої половини ХХ століття. Його творчість поєднує модерністські формальні коди з постмодерною полісемантичністю, інтегруючи локальний культурний досвід у широкий мистецтвознавчий дискурс. Аналіз еволюції стилю митця: геометричні структури, «сугестивний реалізм», філософський

символізм демонструє послідовну інтелектуалізацію образу та прагнення до метафізичної редукції, при цьому зберігаючи високий емоційний заряд у творах. Авторський «словник знаків» (букети», «ніки, «фантом», «тріумфатор», «гості» тощо) у поєднанні з серійним методом творення забезпечує стабільний механізм варіативної драматургії, де колір і формат виконують структуротворчу функцію, визначають ритм і семантичну глибину композицій. Інституційна рецепція творів Дубовика, зокрема виставка «Погляд» 1987 року, а також подальших експозицій й видання, закріпили його місце в національному каноні та водночас інтегрували у міжнародний контекст дослідження нонконформістського мистецтва. Значення митця полягає не лише у формальних інноваціях, а й у ствердженні етичної автономії мистецтва, що зберігає свою актуальність і сьогодні, особливо в умовах сучасних українських реалій. Творчість Дубовика слугує не лише мистецьким феноменом, а й платформою для подальших наукових досліджень, де поєднуються стилістичний аналіз, семіотичний підхід та культурологічні контексти, що робить його спадщину ключовою для розуміння розвитку українського мистецтва другої половини ХХ – початку ХХІ століття.

Література

1. Дубовик Олександр. *Ukrainian Unofficial*. URL: <https://archive-uu.com/ua/profiles/dubovik-oleksandr> (дата звернення: 11.07.2025).
2. Дубовик О. Палімпсести. *Хроніка* 2000. 1992. № 2. С. 159–191.
3. Макаров А. Повернення авангарду. Ескіз до творчого портрета Олександра Дубовика. *Сучасність*. 1993. № 2. С. 130–137.
4. Мистецький арсенал. Виставки. URL: https://artarsenal.in.ua/en/vystavky/ekspozycja/the-prophet/?utm_source=chatgpt.com&nowprocket=1 (дата звернення: 12.07.2025).
5. Олександр Дубовик. Stedley art Foundation URL: https://stedleyart.com/artists/alexander-dubovik/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 09.07.2025).
6. Олександр Дубовик. *Ukrainian Unofficial*. URL: <https://archive-uu.com/ua/profiles/dubovik-oleksandr> (дата звернення: 21.07.2025).
7. Пилипенко Г. Художник Олександр Дубовик: «Мій знак – букет». *Урядовий кур'єр*. 06.08.2016. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/hudozhnik-oleksandr-dubovik-mij-znak-buket/> (дата звернення: 17.08.2025).
8. Скляренко Г. Киянин Олександр Дубовик. *Сучасність* 1991. Ч. 10. С. 38–45.

9. Скляренко Г. «Сугестивний реалізм» Олександра Дубовика. Деякі риси українського мистецтва другої половини ХХ століття. *Студії мистецтвознавчі*. 2007. № 1(17). С. 125–136.

10. Про нагородження відзнакою «Національна легенда України» : Указ Президента України № 509/2024. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/5092024-51673> (дата звернення: 21.07.2025).

11. Чегусова З. Олександр Дубовик: легенда українського мистецтва. *Образотворче мистецтво*. 2023. №3–4. С. 52–56.

12. Шапіро О. Олександр Дубовик. Ракурси творчості у 1960–1980-ті роки. *Образотворче мистецтво*. 2007. № 3. С. 54–59.

13. Шерман Г. Олександр Дубовик: простого мистецтва не існує. *День*. 31.08.2021. URL: https://antikvar.ua/oleksandr-dubovyk-prostogo-mystetstva-ne-isnuye/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 21.08.2025).

14. Daria Darewych. Soviet Ukrainian painting c. 1955–1979: new currents and undercurrents. London 2000. 419 p.

15. Jean-Claude Marcadé Alexander Dubovik: The Signs. Osnovy Publishing, 2022. 135 p.

References

1. Dubovyk Oleksandr. (2025, August 15). Ukrainian Unofficial. Retrieved from: <https://archive-uu.com/ua/profiles/dubovik-oleksandr> [in Ukrainian].

2. Dubovyk, O. (2002). Palimpsests. *Chronicle* 2000, 2, 159–191 [in Ukrainian].

3. Makarov, A. (1993). The Return of the Avant-Garde: A Sketch for the Creative Portrait of Oleksandr Dubovyk. *Modernity*, 2, 130–137 [in Ukrainian].

4. Mystetskyi Arsenal. Exhibitions. (2022). Retrieved from: https://artarsenal.in.ua/en/vystavky/ekspozycja/the-prophet/?utm_source=chatgpt.com&nowprocket=1 [in Ukrainian].

5. Dubovyk Oleksandr. (2023). Stedley art Foundation. Retrieved from: https://stedleyart.com/artists/alexander-dubovik/?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].

artists/alexander-dubovik/?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].

6. Oleksandr Dubovyk. Ukrainian Unofficial. Retrieved from: <https://archive-uu.com/ua/profiles/dubovik-oleksandr> [in Ukrainian].

7. Pylypenko, H. (2016, August 6). Artist Oleksandr Dubovyk: ‘My Sign is a Bouquet’. *Uriadovyi Kurier*. Retrieved from: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/hudozhnik-oleksandr-dubovik-mij-znak-buket/> [in Ukrainian].

8. Skliarenko, H. (1991). Kyivan Oleksandr Dubovyk. *Modernity*, 10, 38–45 [in Ukrainian].

9. Skliarenko, H. (2007). ‘Suggestive Realism’ of Oleksandr Dubovyk: Some Features of Ukrainian Art of the Second Half of the 20th Century. *Art Studies*, 1 (17), 125–136 [in Ukrainian].

10. Decree of the President of Ukraine ‘On awarding the “National Legend of Ukraine” distinction’. (2024). 509/2024. Retrieved from: <https://www.president.gov.ua/documents/5092024-51673> [in Ukrainian].

11. Chehusova, Z. (2023). Oleksandr Dubovyk: A Legend of Ukrainian Art. *Visual Arts*, 3–4, 52–56 [in Ukrainian].

12. Shapiro, O. (2007). Oleksandr Dubovyk: Perspectives on his Work in the 1960s–1980s. *Visual Arts*, 3, 54–59 [in Ukrainian].

13. Sherman, H. (2021, August 31). Oleksandr Dubovyk: There is no Simple Art. *Den*. Retrieved from: https://antikvar.ua/oleksandr-dubovyk-prostogo-mystetstva-ne-isnuye/?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].

14. Daria Darewych. (2000). Soviet Ukrainian painting c. 1955–1979: new currents and undercurrents. London [in English].

15. Marcadé, J.-C. (2021). Alexander Dubovik: The Signs. Osnovy Publishing [in Ukrainian].

*Стаття надійшла до редакції 01.08.2025
Отримано після доопрацювання 02.09.2025
Прийнято до друку 09.09.2025
Опубліковано 30.09.2025*